

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntöne 30.3.2012

Yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelleen toimikunnan mietintö / Oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto

Oikeusministeriö asetti 11.1.2010 toimikunnan selvittämään yhdyskuntaseuraamusten kehittämisen edellytyksiä ja valmistelemaan yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta.

Toimikunnan työn tavoitteeksi asetettiin kehittää yhdyskuntaseuraamuskokonaisuus, jonka avulla voidaan oikeusministeriön kriminaalipoliittisen toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti muokata seuraamusjärjestelmästä lähitulevaisuuden vaatimukset täyttävä ja sosiaalisesti nykyistä tasa-arvoisempi. Keskeistä näiden tavoitteiden toteuttamisessa on yhteiskunnan turvallisuuden varmistaminen. Olennainen turvallisuutta lisäävä tekijä on uusintarikollisuuden vähentäminen muun muassa lisäämällä rikoksentekijän valmiuksia elää rikoksetonta elämää ja katkaisemalla rikollisuutta ylläpitävä syrjäytyminen.

Toimikunnan työn tavoitteeksi asetettiin myös yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön selkeys ja kattavuus. Yhdyskuntaseuraamuksista säädettäisiin siten, että seuraamusjärjestelmän sisällöstä ja tavoitteista sekä eri seuraamusmuotojen keskinäisestä suhteesta olisi tarvittavat säännökset. Keskeisiä lailla säädettäviä asioita ovat rikoksesta epäilyn ja tuomitun oikeudet ja velvollisuudet sekä viranomaisten toimivaltuudet.

Toimikunnan tehtävänä oli myös arvioida, miten seuraamusjärjestelmän selkeys, toimivuus ja johdonmukaisuus sekä sen yksittäisten osien vaikuttavuus ja vakuuttavuus turvataan. Toimikunnan tuli myös täsmentää lain ja tarkoituksenmukaisuuden kannalta parhaat toimintatavat ja periaatteet hyvinvointivaltion yleisten tukijärjestelmien käytölle yhdyskuntaseuraamusten osana.

Suomen Kuntaliitto oli edustettuna toimikunnassa.

Suomen Kuntaliiton kommentteja yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelleen toimikunnan mietinnöstä:

Kuntaliitto pitää hyvänä yhdyskuntaseuraamusten kehittämistä työryhmän tavoitteiden suuntaisesti. Se, että yhdyskuntaseuraamuksista säädetään yhdellä lailla, on omiaan selkiennyttämään eri yhteiskuntaseuraamusten keskinäisiä suhteita.

Kuntaliitto on tyytyväinen siihen, ettei kunnalle aseteta uusia tehtäviä. Hyvänä pidetään myös kirjausta siitä, että yhdyskuntaseuraamuksiin liitettävien toimintojen kustannustenjaossa Rikosseuraamuslaitos vastaisi täytäntöönpanoon kuuluvien toimintojen kustannuksista.

Tuomitun kotikunta vastaisi kunnallisten peruspalveluiden järjestämisestä ja maksamisesta. Kyse ei olisi kunnille osoitettavista lisätehtävistä, vaan pääosin kustannusvastuu olisi täytäntöönpanijalla. Myös linjaus epäselvän vastuujon tulkinnasta (onko toiminnassa kyse rangaistuksen täytäntöönpanolle asetetun vaikuttavuustavoitteen täyttämisestä) on Kuntaliiton mielestä hyvin muotoiltu.

Kuntaliitto näkee hyvänä, että yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa korostettaisiin tuomitun sosiaalisen selviytymisen edistämistä, syrjäytymisen vähentämistä ja rikoksettoman elämän valmiuksien lisäämistä. Seuraamusjärjestelmän ei kuitenkaan tule siirtää asiakkaita kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän vastuulle. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että tehokkaampi ohjaus kunnallisten palvelujen piiriin saattaa lisätä palvelujen käyttöä ja kustannuksia, ja tällöin valtion tulisi korvata kunnille aiheutuneet lisäkustannukset.

Päihdehuollon ja muiden yhdyskuntaseuraamuksiin liittyvien seuraamuspalvelujen saatavuus vaihtelee maan eri osissa ja etäisyydet saattavat paikoitellen olla hyvinkin pitkiä. Rikosseuraamuslaitoksen tulee varmistaa, että tuomituille tehdyt suunnitelmat ovat tosiasias-
assa mahdollisia toteuttaa.

Näkemyksemme mukaan yhdyskuntaseuraamuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksella ei ole vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

SUOMEN KUNTALIITTO

Tuula Haatainen
varatoimitusjohtaja

Tarja Myllärinen
johtaja, sosiaali- ja terveysyksikkö